

ΝΑΟΙ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ

Οι δύο Ναοί στα Ταίρια

Στο εσωτερικό της χερσονήσου της Λακωνικής, σε απόσταση περίπου δεκαπέντε χιλιομέτρων από το Βράχο της Μονεμβασίας, αθέατοι από τη θάλασσα, είναι χτισμένοι στην πλαγιά ενός λόφου και πάνω από μια πηγή δύο μικροί ναοί, σε επαφή μεταξύ τους, αφιερωμένοι ο ένας στην Κοίμηση της Θεοτόκου και ο άλλος στην Αγία Άννα. Στην απέναντι πλαγιά βρίσκεται το χωριό Ταίρια, με πολύ λίγους κατοίκους σήμερα, το οποίο όμως μνημονεύουν βυζαντινές πηγές και έγγραφα, ιδίως για τα πλούσια νερά και τους νερόμυλους του, που διατηρεί ως τις μέρες μας. Ο ναός της Κοιμήσεως, που χρησιμοποιείται ως κοιμητηριακός για το χωριό, είναι ο παλαιότερος, χτισμένος αρχικά ίσως πριν από τον 10^ο αιώνα, ενώ ο ναός της Αγίας Άννας πιθανόν ανήκει στον 12^ο αιώνα. Στο εσωτερικό και των δύο ναών, που είναι μονόχωροι θολοσκεπείς με ένα ενισχυτικό τόξο, σώζονται αξιόλογες βυζαντινές τοιχογραφίες διαφόρων περιόδων. Στην

Αγία Τράπεζα της Κοιμήσεως είναι τοποθετημένη μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα επιγραφή της ρωμαϊκής περιόδου του πρώτου αιώνα μ.Χ. ή των αρχών του δευτέρου.

Ιστορικό της αποκατάστασης

Το ενδιαφέρον για την προστασία του ναού ξεκίνησε από τους κατοίκους των Ταυρίων και τον εφημέριο. Είχαν εμφανιστεί σταδιακά σημαντικές ρωγμές, ιδίως στον ναό της Αγίας Άννας, που βρίσκεται χαμηλότερα, οι θόλοι και οι αψίδα του οποίου είχαν ανοίξει και είχε σχεδόν φτάσει στα όρια της κατάρρευσης. Γνωρίζοντας ότι οι αρχιτέκτονες Α.Γ. Καλλιγιάς και Χ. Α. Καλλιγιά είχαν μελετήσει και αποτυπώσει το μικρό σύνολο, ζήτησαν να εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης. Το 2003 το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη ενέκρινε την πρόταση της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για χρηματοδότηση του έργου. Η Διεύθυνση Αναστήλωσης του Υπουργείου Πολιτισμού ενέκρινε άμεσα τις σωστικές επεμβάσεις, που πραγματοποιήθηκαν το καλοκαίρι του 2004. Ακολούθησε η έγκριση της μελέτης αποκατάστασης και το έργο ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2006.

Εργασίες αποκατάστασης

Το μνημείο, ιδιαίτερα ο ναός της Αγίας Άννας παρουσίαζε ρωγμές στους τοίχους, τους θόλους, την αψίδα του ιερού. Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν στερέωση των θόλων, κλείσιμο των ρωγμών, αρμολόγημα, συμπλήρωση επιχρισμάτων, ανακεράμωση της στέγης με επαναχρησιμοποίηση των παλιών κεραμιδιών, αλλά και συμπλήρωση όσων υπέστησαν φθορές με επί πλέον παλιά χειροποίητα κεραμίδια, αντικατάσταση των κουφωμάτων, αντικατάσταση του νεωτερικού δαπέδου στην Κοίμηση με δάπεδο από σχιστόπλακες, όπως υπήρχε παλιά, δάπεδο από σχιστόπλακες στην Αγία Άννα, σύμφωνα με τα υπολείμματα που βρέθηκαν, οργάνωση της αυλής του ναού με πλακοστρώσεις, σκαλιά, πάγκους και καγκελόπορτα, οργάνωση του χώρου της πηγής κάτω από την αψίδα του ναού με πλακοστρώσεις και πάγκους, οργάνωση της πρόσβασης στο πίσω μέρος, το νότιο του ναού, με σκαλιά, οργάνωση του εξωτερικού χώρου των προσβάσεων και της στάθμευσης.

Με την αποκατάσταση ο ναός θα συνεχίσει να χρησιμοποιείται από τους κατοίκους του χωριού για τις ανάγκες τους, με κορύφωμα το ετήσιο ειδυλλιακό πανηγύρι που γίνεται κάθε χρόνο στις 23 Αυγούστου, κατά τον εορτασμό της «Απόδοσης της Κοιμήσεως», αλλιώς «τα Εννιάμερα της Παναγίας».

Είναι συγκινητική η απήχηση που είχαν και συνεχίζουν να έχουν τα έργα αποκατάστασης σε ολόκληρη την περιοχή της Μονεμβασίας, πώς έχει συνειδητοποιηθεί η σημασία των βυζαντινών μνημείων και η ανάγκη σωστής και εξειδικευμένης φροντίδας για αυτά.

Συντελεστές του έργου

Το έργο αποκατάστασης έγινε με την εποπτεία της 5^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ, τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη, την μέριμνα και τον συντονισμό του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ. Την μελέτη αποκατάστασης και την επίβλεψη του έργου έκαναν αφιλοκερδώς οι αρχιτέκτονες Αλέξανδρος Γ. Καλλιγιάς και Χάρις Α. Καλλιγιά. Η εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών πραγματοποιήθηκε από το συνεργείο του Γιάννη Χαραμή που εργάζεται στο Κάστρο της Μονεμβασίας. Τα ξυλουργικά από τον Γιάννη

Γκιотσαλίτη από τη Μεταμόρφωση, τα ηλεκτρολογικά από τον Τάκη Αρτινιό από τα Ταίρια.